

V ŠOLI NAJSVETEJŠIH SRC
30

p. Branko Petauer OCist

Slovenski pričevalci vere

Vrtnice za leto 2016

V šoli najsvetejših Src - št. 30

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-72(497.4)

929(497.4)

PETAUER, Branko

Slovenski pričevalci vere : vrtnice za leto 2016 /
Branko Petauer. - Ljubljana : Salve, 2016. -
(V šoli najsvetejših src / Cistercijanska opatija ; 30)

ISBN 978-961-211-842-6

284563456

Urednik zbirke: p. Anton Nadrah OCist

Lektor: Stanislav Duh SDB

Priprava za tisk: p. Branko Petauer OCist

Fotografija na ovitku: p. Branko Petauer OCist

Izdal in založil: Salve d. o. o., Ljubljana 2016

Naklada: 1500 izvodov

Namesto uvoda

Slovenci pogosto tarnamo, da nimamo blaženih in svetnikov. Res je, da je tistih uradno od Cerkve priznanih malo. Toda ob zbiranju gradiva za Vrtnice sem prišel do spoznanja, da je v našem malem narodu veliko ljudi, ki so živeli svetniško. Lahko bi napisal debelo knjigo o vseh, ki so se v življenju odlikovali z junaško vero. Vsem je pomenila vera v Boga več kot lastno življenje.

Škoda je, ker je o mnogih takšnih velikanih vere tako malo napisanega ali celo nič. Ne mislim, da bi moralo biti napisano zato, da bi bili slavni. Zaradi nas je prav, da bi bilo njihovo življenje popisano. V težjih trenutkih bi nam lahko pomagalo k bolj pokončni drži. Njihovi zgledi bi nas lahko opogumljali na poti življenja, da bi se še več ljudi odločilo za krepostno življenje in popolno ljubezen do Boga in bližnjega.

Veliko mož in žena, ki sem jih skušal opisati, je živel že pred stoletji. Največ pa jih je iz časa druge svetovne vojne. To so bili hudi časi, ko se je človeška hudobija razbesnela do zelo velikih razsežnosti. Bilo je veliko gorja. Toda to je bil čas, ko so mnogi pokazali junaško stopnjo ljubezni in kreposti. Lahko bi uporabili besede apostola Pavla: *Kjer se je pomnožil greh, se je še veliko bolj pomnožila milost (Rim 5,20)*. Bilo je veliko hudobije, a še več je bilo plemenitosti in svetosti. Bili so časi preizkušnje, ki so kakor ogenj zlato preizkusili človeka. Da, ogenj trpljenja je preizkušal ljudi. Tisti, ki so bili zvesti, so še bolj zablesteli in postali vsem zgled močne vere. Oni, ki pa niso bili trdni, so odpadli. Nekaj podobnega nam govori

prerok Danijel, ko je gledal v prihodnost Božjega ljudstva: *To bo čas stiske, kakršne še ni bilo, odkar je nastalo ljudstvo pa do tega časa. Razumni bodo sijali kakor sijaj neba in tisti, ki so mnoge popeljali do pravičnosti, kakor zvezde za vso večnost (Dan 12,1a.3).*

Pričevalce vere, ki sem jih zbral, nisem razvrščal ne po času, v katerem so živeli, ne po kakšnem drugem ključu. Razsejani so kakor zrnje, vrženo iz prgišča. Naj nam bodo njihove življenjske zgodbe v pouk, kličejo naj nas k pogumu: Če so zmogli oni, zakaj ne bi zmogel tudi jaz?

Stična, na praznik svetega evangelista Marka 2016

p. Branko Petauer O.Cist

1. Božji služabnik dr. Anton Strle

1915-2003

Bili so nemirni časi. V naših krajih je vihrala prva svetovna vojna. V mnogih družinah je bilo obilo gorja in joka, saj so naši možje in fantje padali v bojnih spopadih. Januarja leta 1915 je na svet prijojal fantič, ki so mu pri krstu dali ime Anton. Njegova rojstna vas Osredek je približno uro hoda oddaljena od župnijske cerkve Sveti Vid nad Cerknico.

Trpljenje ga je globoko zaznamovalo že v nežnih otroških letih, saj mu je umrla mati, ko je bil star komaj šest let. Čeprav je postal sirota brez matere, ga je Bog že zgodaj pritegnil čisto k sebi. Ni mu bilo še deset let, ko je doživel izredno Božjo bližino. To doživetje ga je zaznamovalo za vse življenje.

Domači župnik Janez Pucelj mu je omogočil, da je šolanje nadaljeval v škofovih zavodih v Šentvidu nad Ljubljano. Po maturi leta 1936 se je vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani, v duhovnika pa je bil posvečen na praznik apostolskih prvakov leta 1941. Takoj po novi maši je nadaljeval teološki študij in bil promoviran za doktorja teologije že leta 1944.

Po končanem doktoratu je začel delati kot katehet, vzgojitelj in župnijski upravitelj. Takratne komunistične oblasti, ki so ga spoznale za državi neprijaznega, so ga trikrat dale zapreti. V zaporih je preživel okoli pet let in pol. Toda poniževanje, zasliševanje in zapor niso omajali njegove vere. Celo nasprotno, postajala je še globlja,

saj je bil podoben trpečemu Gospodu in z njim še tesneje združen.

Že med pripravo doktorske naloge je napisal življenjepis mučenca blaženega Lojzeta Grozdeta. Bil je njegov vzgojitelj, zato ga je dobro poznal. Ko je nastopil službo profesorja dogmatične teologije, je postal vzgojitelj mnogim rodovom slovenskih duhovnikov. Tisti, ki so ga poslušali, so opazili, da njegova predavanja niso podajala samo znanstvenih spoznanj, ampak tudi njegovo izkušensko doživljanje Boga. Njegova vera je bila zasidrana v globokem osebnem odnosu z Bogom.

Ni bil samo profesor, ki je pomagal mladim rodovom vstopati v skrivnost Boga, bil je tudi velik molivec in iskan spovednik. Njegove besede so izhajale iz žive vere. Še zlasti je ljubil evharistijo. V njej je doživljal Gospoda kot Emanuela, Boga, ki je bil z njim. Mislim, da lahko razumemo, zakaj je Lojze Grozde zapisal, da je evharistija sonce njegovega življenja. Pri svojem učitelju se je naučil ljubezni do evharističnega Gospoda, Strletov zgled ga je vnel.

Ves se je izročil Bogu. Njegova popolna izročitev Jezusovemu in Marijinemu Srcu ga je vodila v globine Božje ljubezni. Zanj je bil Bog vse in vse je bilo zanj v Bogu. Zato je bil na zunaj lahko tako skromen in ponižen. Zavedal se je svoje majhnosti in velike naloge: druge voditi k Bogu in jim pomagati, da bi vstopali v skrivnostne Božje globine. Vsem, ki smo ga poznali, je bil kažipot v širjave Božje ljubezni.

Kot učitelj in spovednik je bil podoben Janezu Krstniku, ki je znal svojo besedo zastaviti za resnico, toda ljubil je tistega, ki je iskal resnico. Njegovo človeško je v njem izginjalo, da je iz njegovega življenja mogel vedno bolj žareti Gospod.

13. Jožef Kerec, salezijanski misijonar

1892-1974

Med z gozdom poraščenimi hribi na Goričkem leži vasica z imenom Prosečka vas. Tam se je očetu Janezu in materi Katarini rodil fantič, ki so mu dali ime Jožef. Bil je predzadnji izmed sedmih otrok. Staršem je bilo težko, ker vsem nista mogla omogočiti dostojnega šolanja. Ko je mati nekoč hudo zbolela in se je prebudila iz nezavesti, je obljubila Bogu, da se bo trikrat na teden postila ob kruhu in vodi, če bo mogla še najmlajše tri spraviti h kruhu. Res je ozdravela in obljubo vestno izpolnjevala 45 let.

Jože je kljub nadarjenosti mogel v domačem kraju dokončati le pet razredov osnovne šole. Materi je nekoč povedal, da bi rad postal misijonar, a mu ni mogla pomagati. Ko je bil star že sedemnajst let, mu je s pomočjo dobrotnika uspelo priti v Ljubljano za hlapca pri usmiljenkah. Leta 1910 se mu je odprla možnost, da je dokončal šolanje v Italiji v zavodu za zapoznele poklice, kjer je tudi maturiral. Ko se je vrnil domov, je vstopil k salezijancem in v Veržeju opravil noviciat.

Leta 1919 se je odpravil v Italijo študirat teologijo. Tam se je prijavil za misijonsko delo na Kitajskem. Odpotoval je proti Kitajski in v Macauu dokončal študij ter bil posvečen v duhovnika. Prva leta po novi maši je bil v zaledju Macaua »potujoči župnik za razbojnike«. Leta 1933 je šel misijonarit v Hongkong. Po obisku v domovini se je vrnil na Kitajsko in bil rektor salezijanskega zavoda v Šiučovu. Potem pa je odšel v Kunming in se tam

izkazal poleg misijonskega dela tudi kot odličen arhitekt.

V kratkem je ustvaril sijajno misijonsko središče, katerega srce je bila Šola modrosti, ki jo je zgradil po svojih načrtih. Komaj je delo dobro zacvetelo, je bil imenovan za apostolskega administratorja v Džaotongu, kjer je opravljal dolžnosti škofa do leta 1952. Razvil je čudovito misijonsko dejavnost, v katero je pritegnil sestre frančiškanke Brezmadežne iz Slovenske Bistrice, pridobil kamilijance, zdravnika dr. Janeza Janeža in druge.

Leta 1949 se je začela njegova kalvarija. Komunisti so ga za dve leti zaprli, zasramovali in trpinčili. Leta 1952 so ga z drugimi misijonarji izgnali iz dežele. Krajša postaja njegovega bivanja je bila v Hongkongu, potem pa se je vrnil v Evropo in živel v Franciji.

S kako veliko vnemo je služil Bogu, se vidi iz njegovega pisma materi: »Počutim se tako srečnega med Kitajci! Dela in trpljenja je res dosti, a srce se zaradi tega ne žalosti, saj je polno ognja Božje ljubezni. Naše delo je tako silno vzvišeno: poganom prinašamo mir in ljubezen, zase ničesar ne iščemo, povračilo za naše delo je največkrat preganjanje. In vendar se čutimo pri vsem trpljenju tako zelo srečne.«

Po letu 1960 se je vrnil v domovino in bil dejaven do konca. Njegovo življenje se je steklo v Veržeju 27. junija 1974. Vrnil se je k Očetu, da se v njegovi bližini spočije od svojega truda in naporov, ki jih je prestal, da bi tudi Kitajcem prinesel novico, kako zelo Bog ljubi vsakega človeka.

24. Božji služabnik Anton Vovk

1900-1963

V Vrbi na Gorenjskem, kjer je tekla zibelka našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu, se je sto let kasneje rodil Anton Vovk. Anton je bil pranečak Franceta Prešerna, saj je bila njegova stara mati Mina pesnikova sestra. Oče in mati sta mu umrla že v rani mladosti. Dva razreda osnovne šole je opravil na Breznici, vse naslednje in gimnazijo pa v Kranju.

Leta 1917 je vstopil v malo semenišče v Škofovih zavodih, kasneje pa v ljubljansko bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen na praznik Sv. Petra in Pavla leta 1923. Kot kaplan je služboval v Metliki in Tržiču, kjer je postal tudi župnik. V času vodenja župnije se je izjemno izkazal tako na pastoralnem, prosvetnem, duhovnem kot socialnem področju. Bil je zgleden župnik in gospodar, saj je župnijo rešil zadolženosti.

Že kot tržiški župnik je bil imenovan za duhovnega svetnika, leto pred začetkom vojne pa za kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja. Vojna je vrezala nov tok dogodkov in Vovk je postal predsednik škofijskega odbora za pomoč duhovnikom beguncem, ki so bili pregnani z območij, ki so jih zasedli Nemci. Razvoj dogodkov je pripeljal do tega, da je po končani vojni in aretaciji generalnega vikarja Ignacija Nadraha prav Vovk 15. junija 1945 prevzel vodenje ljubljanske škofije in tako je v tistih skrajno divjih časih za Cerkev postal generalni vikar in »generalni revež«, kot je sam zapisal. Leta 1946 mu je takratni papeški nuncij v imenu svetega očeta zastavil

vprašanje, ali sprejme službo ljubljanskega pomožnega škofa. Takole je zapisal: »Pred brezjansko Marijo Pomagaj še nisem pokleknil nikdar z večjo zadevo. /.../ Izrekel sem z Marijo, naj se zgodi volja božja in volja Cerkve ...«

Komunistična oblast Vovka ni priznala ne kot generalnega vikarja ne kot škofa. Bil je v težavnem položaju, saj je bilo veliko duhovnikov zaprtih, veliko jih je zbežalo, precej pomorjenih. Mnoge noči je moral prebedeti na ponižujočih zaslišanjih. Toda kljub vsemu mu je uspelo vse to, kar je doživljal, na skrivaj zapisovati.

V času vodenja škofije so ga vsaj 90-krat zasliševali, spremljali so ga na birmah, mučili njegove duhovnike in druge sodelavce, leta 1952 pa so ga v Novem mestu polili z bencinom in zažgali.

Po smrti škofa Rožmana je postal redni ljubljanski škof. Sodeloval je na zasedanjih 2. vaticanskega koncila. Zaradi njegove pokončne drže in prestanega trpljenja so ga koncilski očetje zelo spoštovali. Ko se je škof Vovk opravičil papežu, da zaradi bolezni ne more poklekniti pred njim, mu je papež Janez XXIII. odgovoril: »Jaz bi moral poklekniti pred vami.«

Poleg zvestobe, pokončne drže in svetega življenja se je odlikoval v ljubezni do svojih duhovnikov. V duhovni oporoki je zapisal naslednje besede: »Hudo mi je, ko ne morem danes posvetiti novomašnikov. Molim, da bi bili dobri. Ohrani jih, Gospod, in blagoslovi vse naše duhovnike! Neizmerno jih imam rad. Zato ker so Gospodovi in zanj delajo in trpijo. Zelo mi je hudo, če sem bil kdaj s kom bolj trd. Res, le potreba je to prinesla in moji izmučeni živci. Sproti sem rad odpuščal, vse pozabil in za isto prosim tudi vse svoje drage sobrate.«

Trpel je od prvega dne, ko je v roke prejel krmilo ljubljanske škofije. Bil je do konca zvest pričevalec Kristusovega evangelija v duhu svojega škofovskega gesla V Gospoda zaupam. Bil je v pravem pomenu besede mučenec že pred zažigom v Novem mestu 20. januarja 1952.

Litanije Srca Jezusovega

Gospod, usmili se

Kristus, usmili se

Gospod, usmili se

Kristus, sliši nas

Kristus, usliši nas

Bog Oče nebeški - *usmili se nas*

Bog Sin, Odrešenik sveta

Bog Sveti Duh

Sveta Trojica, en sam Bog

Srce Jezusovo, Sina večnega Očeta

Srce Jezusovo, v Materi Devici

od Svetega Duha upodobljeno

Srce Jezusovo, z Besedo Božjo v osebi zedinjeno

Srce Jezusovo, neskončno veličastno

Srce Jezusovo, sveti tempelj Božji

Srce Jezusovo, šotor Najvišjega

Srce Jezusovo, hiša Božja in vrata nebeška

Srce Jezusovo, žareče ognjišče ljubezni

Srce Jezusovo, posoda ljubezni in pravice

Srce Jezusovo, dobrote in ljubezni polno

Srce Jezusovo, globočina vseh čednosti

Srce Jezusovo, vse hvale vredno

Srce Jezusovo, kralj in središče vseh src

Srce Jezusovo, v katerem so vsi zakladi

modrosti in vednosti

Srce Jezusovo, v katerem biva vsa polnost božanstva

Srce Jezusovo, nad katerim ima Oče posebno veselje

Srce Jezusovo, iz čigar polnosti smo vsi prejeli

Srce Jezusovo, hrepenenje večnih višav
Srce Jezusovo, potrpežljivo in neskončno usmiljeno
Srce Jezusovo, bogato za vse, ki te kličejo
Srce Jezusovo, vir življenja in svetosti
Srce Jezusovo, sprava za naše grehe
Srce Jezusovo, z zasramovanjem nasičeno
Srce Jezusovo, zavoljo naših hudobij potrto
Srce Jezusovo, do smrti pokorno
Srce Jezusovo, s sulico prebodeno
Srce Jezusovo, vir vse tolažbe
Srce Jezusovo, naše življenje in vstajenje
Srce Jezusovo, naš mir in naša sprava
Srce Jezusovo, daritev za grešnike
Srce Jezusovo, zveličanje v tebe upajočih
Srce Jezusovo, upanje v tebi umirajočih
Srce Jezusovo, sladkost vseh svetnikov
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta
- *prizanesi nam, o Gospod*
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta
- *usliši nas, o Gospod*
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta
- *usmili se nas*

Jezus krotki in iz srca ponižni.
Upodobi naše srce po svojem Srcu.

Molimo. Vsemogočni večni Bog, ozri se na Srce svojega preljubega Sina in na češčenje in zadoščenje, ki ti ga opravlja v imenu grešnikov, in po njem potolažen odpusti njim, ki prosijo tvojega usmiljenja, v imenu istega

tvojega Sina Jezusa Kristusa, ki s teboj živi in kraljuje vekomaj. *Amen.*

Izročitev Jezusovemu Srcu

Dobri Jezus, Odrešenik človeškega rodu, zahvaljujemo se ti, da smemo biti tu pred teboj in te slaviti. Danes se znova izročimo tvojemu presvetemu Srcu, ki je znamenje večne ljubezni, s katero ljubiš svojega Očeta in vsakega človeka.

Razodel si nam Očeta, ki je bogat v usmiljenju. Vzljubil si nas in za nas daroval samega sebe. Po svojem križu in vstajenju si razodel polnost usmiljenja, ki traja iz roda v rod. Ti hočeš, da bi se vsi ljudje zveličali, zato te prosimo usmiljenja za vse: za tiste, ki te še ne poznajo, in za tiste, ki so se od tebe oddaljili. Vse pritegni k svojemu presvetemu Srcu, da bodo končno vsi imeli življenje in ga imeli v polnosti.

Dobri pastir, pokliči vse ljudi k novemu Božjemu ljudstvu. Daj, da bo tvoja Cerkev, ki je kal upanja in zveličanja, povsod v svobodi oznanjala evangelij.

Zberi v edinost vse razkropljene otroke. Zedini kristjane v resnici in ljubezni, da bo tudi svet mogel najti edinost in mir v pravičnosti.

Hvaljeno bodi tvoje presveto Srce, prebodeno zaradi naših grehov in za naše zveličanje. Tvoji smo in tvoji hočemo ostati. Od tebe izhajamo, po tebi živimo, k tebi se vračamo. Ti bodi naše življenje in vstajenje. *Amen.*

Kazalo

Namesto uvoda	3
1. Božji služabnik dr. Anton Strle.	5
<i>1915-2003</i>	<i>5</i>
2. Božja služabnica Cvetana Priol	7
<i>1922-1973</i>	<i>7</i>
3. Jaroslav Kikelj, študent	9
<i>1919-1942</i>	<i>9</i>
4. Magdalena Gornik, mistikinja	11
<i>1835-1896</i>	<i>11</i>
5. dr. Maksimilijan Držečnik, škof	14
<i>1903-1978</i>	<i>14</i>
6. Marica Nartnik, učiteljica	16
<i>1905-1942</i>	<i>16</i>
7. Ignacij Knoblehar, misijonar	19
<i>1819-1858</i>	<i>19</i>
8. Veronika Lestan, katehistinja	21
<i>1908-1943</i>	<i>21</i>
9. Častitljivi Božji služabnik škof dr. Janez Francišek Gnidovec 23	23
<i>1873-1939</i>	<i>23</i>
10. Antonija Premrov, Marijina sestra	25
<i>1912-1949</i>	<i>25</i>
11. Andrej Majcen, salezijanski misijonar	27
<i>1904-1999</i>	<i>27</i>

12. dr. Janez Janež, zdravnik - misijonar	29
<i>1913-1990</i>	<i>29</i>
13. Jožef Kerec, salezijanski misijonar	32
<i>1892-1974</i>	<i>32</i>
14. dr. Alojzij Šuštar, nadškof	34
<i>1920-2007</i>	<i>34</i>
15. Julijana Kavčič, Snopkova mama	36
<i>1895-1980</i>	<i>36</i>
16. Jože Plečnik, arhitekt	38
<i>1872-1957</i>	<i>38</i>
17. p. Placid Grebenc, cistercijan	40
<i>1909-1943</i>	<i>40</i>
18. sestra Elizabeta Kremžar, uršulinka	42
<i>1878-1954</i>	<i>42</i>
19. Janez Madon, kapucinski misijonar	44
<i>1829-1918</i>	<i>44</i>
20. Sestra Margareta Puhar, šolska sestra	47
<i>1818-1901</i>	<i>47</i>
21. Božji služabnik dr. Jakob Ukmar	49
<i>1878-1971</i>	<i>49</i>
22. Sestra Marjeta Mrhar, misijonarka usmiljenka	51
<i>1923-2011</i>	<i>51</i>
23. Božji služabnik Danijel Halas	53
<i>1908-1945</i>	<i>53</i>
24. Božji služabnik Anton Vovk	56
<i>1900-1963</i>	<i>56</i>
25. Narte Velikonja, pravnik in pisatelj	58
<i>1891-1945</i>	<i>58</i>

26. Ivanka Škrabec Novak, učiteljica	60
<i>1915-1942</i>	<i>60</i>
27. Božji služabnik Filip Terčelj	63
<i>1892-1946</i>	<i>63</i>
28. Izidor Završnik - slovenski Kolbe	65
<i>1917-1943</i>	<i>65</i>
29. Božji služabnik Lojze Kozar	67
<i>1910-1999</i>	<i>67</i>
30. dr. Avguštin Kostelec, opat cistercijan.	69
<i>1879-1963</i>	<i>69</i>
Litanije Srca Jezusovega	72
Izročitev Jezusovemu Srcu	74